

M.A. Semester III Examination, 2014

Sanskrit

Paper : X

(Literature Group)

Time : Three Hours

Full Marks : 40

Questions are of value as indicated in the margin

1. Assess critically the speech of Nārada as you find in the first canto of the Śiśupālavadham with suitable quotations. 12

or

Give an estimate of Māgha's Śiśupālavadham as an epic in the field of Sanskrit literature.

2. Give a pen-picture of the character of Damayantī with suitable references and quotations from canto IX of Naiṣadha-caritam. 12

or

Critically examine the statement “नैषधं विद्वदौषधम्।”

3. Explain fully in Sanskrit any one of the following verses - 6

(क) उदीर्णरागप्रतिरोधकं जनैरभीक्ष्णमक्षुण्णतयातिदुर्गमम्।

उपेयुषो मोक्षपथं मनस्विनस्त्वमग्रभूमिर्निरपायसंश्रया॥

(ख) कृतः प्रजाक्षेमकृता प्रजामृजा सुपात्रनिक्षेपनिराकुलात्मना।

सदोपयोगेऽपि गुरुस्त्वमक्षयो निधिः श्रुतीनां धनसम्पदामिव॥

4. Explain fully in Sanskrit any one of the following verses and note the alaṃkāras contained therein. 6

(क) पुरः सुरीणां भण केव मानवी न यत्र तास्तत्र तु सापि शोभिका।

अकाञ्चनेऽकिञ्चननायिकाङ्गके किमारकूटाभरणेन न श्रियः॥

(ख) निषेधवेषो विधिरेष तेऽथवा तवैव युक्ता खलु वाचि वक्रता।

विजृम्भितं यस्य किल ध्वनेरिदं विदग्धनारीवदनं तदाकरः॥

5. Elucidate in Sanskrit any one of the following - 4

(क) ऋते रवेः क्षालयितुं क्षमेत कः क्षपातमस्काण्डमलीमसं नभः।

(ख) सुरेषु विघ्नैकपरेषु को नरः करस्थमप्यर्थमवाप्तुमीश्वरः।

(ग) ग्रहीतुमार्यान् परिचर्यया मुहुर्महानुभावा हि नितान्तमर्थिनः।

(घ) पिपासुता शान्तिमुपैति वारिणा न जातु दुग्धान्मधुनोऽधिकादपि।